

Tlačová správa

Na porážku sa umiera menej. No trápí omnoho viac ľudí

V Bratislave dňa 24.10.2018

Oproti roku 2007 stúpol u nás o vyše polovicu počet ľudí, ktorí prekonalí porážku. Spôsobuje ju okrem iných rizikových faktorov aj fajčenie, obezita, vysoký tlak. Cievna mozgová príhoda sa už dávno netýka iba starších. V priemere každý deň ju na Slovensku zažije človek, ktorý nemá ešte ani 45 rokov. Vďaka sledovaniu vývoja a pokrokom v liečbe úmrtnosť klesá.

Ak človek s cievnu mozgovou príhodou (CMP) príde do nemocnice včas, má dnes vyššiu šancu, že prežije. Podľa údajov Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI) dostalo vlani až štvornásobne viac pacientov akútnu liečbu, než tomu bolo v roku 2009. Podiel úmrtí pacientov s porážkou klesá. Je to vďaka lepšej zdravotnej starostlivosti a efektívnej cielej liečbe.

K tej prispieva aj register cievnych mozgových príhod, ktorý spravuje NCZI. Lekári doň povinne nahlasujú svoje prípady, rizikové faktory pacienta a podanú liečbu. „Vďaka registru máme dokonalý prehľad o starostlivosti o pacientov s cievny mozgovými príhodami vo všetkých nemocniciach a súčasne máme aj možnosť kontrolovať kvalitu tejto starostlivosti a hovoriť o nej,“ oceňuje prezidentka Slovenskej neurologickej spoločnosti profesorka Zuzana Gdovinová. Jednotlivé pracoviská sa tak môžu navzájom porovnávať, odhaliť svoje rezervy a pracovať na ich odstránení.

Čo prezrádzajú štatistiky

Cievna mozgová príhoda je závažné ochorenie, pri ktorom dochádza k poškodeniu mozgového tkaniva nedokrvením alebo krvácaním do mozgu. Hoci postihuje väčšinou starších ľudí, ktorí už majú iné chronické ochorenie, týka sa aj mladých. V minulom roku utrpelo mozgovú mŕtvicu 352 ľudí vo veku 20 – 44 rokov (3 % z celkového počtu pacientov), čo je o 66 viac ako v roku 2016. „Počty však rastú vo všetkých vekových kategóriách. Kým napríklad v roku 2007, kedy bol založený register CMP, v ňom bolo zaznamenaných 7 420 pacientov s CMP, v roku 2017 to bolo už 11 556,“ ozrejmjuje generálny riaditeľ NCZI Peter Blaškoviš. Z celkového počtu pacientov s CMP sa takmer 90,5 % týka ischemickej CMP (vrátane prechodnej ischémie mozgu), 9 % hemoragickej CMP (neúrazové krvácanie) a v 0,5 % ide o nešpecifikovanú CMP neurčenú ako infarkt alebo krvácanie.

Čo sa týka pohlavia, CMP postihuje častejšie mužov ako ženy, a to takmer v každej vekovej skupine. Kým od vekovej kategórie 45 – 54 rokov až po 75 – 79 rokov sa v registri CMP eviduje dvojnásobne viac mužov ako žien, od veku 80 rokov sa rozdiel medzi oboma

pohlaviami minimalizuje. Vo vekovej skupine nad 85 rokov dokonca ženy prevyšujú mužov, keďže mnohé z nich sú už vdovy.

Podľa údajov z registra CMP stúpa tiež percento pacientov s výskytom rizikových faktorov, ktoré priamo alebo nepriamo zvyšujú riziko vzniku porážky. „Každoročne narastá podiel pacientov s CMP, ktorí zároveň trpia hypertenziou, diabetom, arytmiou, fajčia, majú nadváhu alebo až obezitu,“ dopĺňa Blaškoviš.

Napriek všetkým nepriaznivým faktorom sa vďaka zlepšovaniu úrovne zdravotnej starostlivosti a efektívite cielenej liečby postupne znižuje 1-ročná letalita, tzn. že sa znižuje podiel úmrtí pacientov do 1 roka od vzniku CMP. Platí to najmä u tých, ktorí prišli do nemocnice včas, aby im mohla byť poskytnutá čo najúčinnějšía liečba. Výsledky z registra ukazujú, že akútnu liečbu dostáva čoraz viac z nich. Napríklad v roku 2017 bola trombolytická liečba podaná štvornásobne vyššiemu počtu pacientov ako v roku 2009.

V súčasnosti existujú dve možnosti liečby. Okrem trombolytickej, ktorá spočíva v rozpustení krvnej zrazeniny preparátom (podávanej vnútrožilovo) môže ísť aj o špecifický výkon, a to mechanické odstránenie trombu. Časový limit pre podanie akútnej liečby je 4 ½ hodiny a mechanické odstránenie trombu je možné vykonať do 8 hodín od prvých prejavov cievnej príhody. Tento interval sa na Slovensku v posledných rokoch výrazne znížil. V roku 2017 dosahoval priemerný čas od vzniku klinických príznakov do podania trombolytickej liečby 150 minút, čas od príjmu pacienta do nemocnice po podanie tejto liečby bol 50 minút.

Je preto veľmi dôležité, aby ľudia vedeli včas rozoznať klinické príznaky CMP a neváhali zavolať lekársku pomoc. Medzi najbežnejšie patrí náhle oslabenie polovice tela, porucha reči, neschopnosť vyjadriť sa, artikulovať či porozumieť reči, náhla porucha zraku alebo výpadok zorného poľa, prudká bolesť hlavy, dvojité videnie a pocit závratu s poruchou stability, bez možnosti stoja alebo chôdze.

Beh NEPORAZENÝCH

Svetový deň cievnych mozgových príhod (World stroke day) pripadá na 29. októbra.

Ak chcete podporiť ľudí po mozgovej mŕtvici, máte možnosť tak urobiť už najbližšiu sobotu **27. októbra 2018**. Občianske združenie Porážka.sk organizuje v Nitre **charitatívny Beh NEPORAZENÝCH**. Výťažok zo štartovného bude venovaný trom rodinám, ktorým CMP zasiahla do života.

Viac informácií nájdete na <https://behneporazenych.sk/o-behu>.

O organizácii:

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) - štátna príspevková organizácia, ktorej zriaďovateľom je Ministerstvo zdravotníctva SR. NCZI je subjekt zodpovedný za realizáciu informatizácie a elektronizácie zdravotníctva v Slovenskej republike.

Postavenie a úlohy NCZI upravuje zákon č. 153/2013 Z. z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Kontaktné údaje:

Mgr. Boris Chmel

Hovorca

Národné centrum zdravotníckych informácií

Tel.: 0910 917 444, **mail:** boris.chmel@nczisk.sk, **web:** www.nczisk.sk